Joanna Grzanka
Dwujęzyczna Polsko-Angielska Prywatna Szkoła Podstawowa w Poznaniu
Ewa Grzanka
Szkoła Podstawowa w Brzozie

„Fiszkowisko, czyli o tym, jak nauczyciele złowili niezły okaz”

Okaz, a może okazję? To był wyjątkowy moment w naszych nauczycielskich biografiach. Czas pandemii to obawy, błędy i trudności, ale grupa innowacyjnych nauczycieli postanowiła przekuć trudność w wyzwanie na miarę XXI wieku. Rok 2021 rozpoczął się z nową dawką nadziei na zakończenie pandemii i powrót do pracy z uczniem offline. Rok ten przyniósł nam dwie „niesamowitości”. Pierwsza: wspólne ferie dla całej Polski. Można by je nazwać złym pomysłem organizacyjnym, jednak regionalna grupa Stowarzyszenia Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta z Bydgoszczy postanowiła wykorzystać tę jedyną okazję, by zorganizować spotkanie przyjaciół-nauczycieli z całej Polski, w celu wspólnego opracowania materiałów edukacyjnych. Druga „niesamowitość” to ogromny przyrost kompetencji technicznych wśród nauczycieli. Czas pandemii wniósł do warsztatu nauczyciela pakiet aplikacji, programów, sprzętu, ale przede wszystkim umiejętności, dzięki którym realizują swoje zajęcia w trybie online w zsynchronizowane wolne, podłączeni do świata online i wyposażeni w narzędzia do pracy zdalnej, spotkaliśmy się na Feriowym Fiszkowisku.

Fiszkowisko, skąd ta dziwna nazwa? Wzięła się od narzędzia edukacyjnego, który został opracowany podczas spotkania. Forma fiszek stworzonych przez grupę nauczycieli wywodzi się z technik freinetowskich, czyli pedagogiki Celestyna Freineta, francuskiego pedagoga wywodzącego się z ruchu Nowego Wychowania. Celestyn Freinet swoją propozycję aktywności edukacyjnych z dziećmi, nazwał technikami. Pedagog ten przekonany, że dynamicznie zmieniający się świat będzie stawiał kolejne to wyzwania edukacji. Dlatego jego pedagogika nie jest zamkniętym systemem metod, a techniką, która jest zdolna do ewoluowania i dostosowywanie się do wymagań obecnych czasów. Fiszki to zestawy zadań podzielone na przedmioty lub dziedziny naukowe, na różnych poziomach trudności. Zbiór fiszek opracowany podczas Fiszkowiska to zestaw fiszek autokorektywnych. Autokorektywna fiszka to zestaw zadań o charakterze konwergencyjnym, czyli z jednym możliwym rozwiązaniem. Do fiszki z zadaniem, tworzona jest identyczna fiszka z odpowiedzią. Fiszki autokorektywne mają na celu ćwiczenie nabytych umiejętności. Fiszki wykorzystywane w parach umożliwiają samodzielną prace dziecka oraz samodzielną korekcję wykonanego zadania. Praca z fiszką autokorektywną wygląda następująco: dziecko samodzielne wybiera fiszkę z zestawu, nad którą chce pracować w danym momencie, następnie, wykonuje zadania z zeszycie, po ukończeniu zadania, bierze fiszkę z odpowiedzią odpowiadającą fiszce z zadaniem i samodzielnie dokonuje sprawdzenia popranych odpowiedzi i popełnionych błędów. Po zakończeniu korekty odkłada obie fiszki - z odpowiedzią i z zadaniem, koniec. To bardzo proste narzędzie jest odpowiedzią na potrzeby dziecka i wyzwania organizacyjne nauczycieli. Potrzeby dziecka, które są spełnione podczas realizacji fiszek to samodzielność, sprawność i decyzyjność. Praca z fiszką autokorektywną nie wymaga ingerencji nauczyciela, dziecko samo podejmuje decyzje, realizuje zadanie i je sprawdza. Decyzyjność jest realizowana podczas wyboru fiszki z zestawu oraz wyboru strategii rozwiązania zadania. Sprawczość natomiast znajdziemy w samodzielnym realizowaniu całego procesu: od decyzji do ukończenia pracy z fiszką. Fiszka autokorektywna jest odpowiedzią na wyzwanie organizacyjne dla nauczycieli. Grupy w klasach I-III są bardzo zróżnicowane pod względem tempa pracy. Z tym wyzwaniem mierzy się mnóstwo nauczycieli w Polsce. Szybcy uczniowie po zrealizowaniu zadania obowiązkowego nie mają kolokwialnie: „nic do roboty” i się nudzą, a wolniejsi odczuwają presję, słysząc szum i rozmowy szybko pracujących. Znacie ten problem? Fiszka autokorektywna jest przeznaczona do pracy indywidualnej, dziecko tzw. szybko-pracujące, po zakończeniu zadania obowiązkowego, wynikającego z realizacji lekcji, podejmuje się realizacji wybranych przez siebie zadań dodatkowych, w formie fiszek. Gdy uczniowie z szybkim tempem pracy podejmują się kolejnych wyzwań edukacyjnych, nauczyciel zyskuje przestrzeń do wsparcia uczniów pracujących wolniej. W ten sposób zaopiekowany jest zarówno uczeń zdolny, jak i uczeń potrzebujący dodatkowego wsparcia i uwagi.

W Feriowym Fiszkowisku wzięło udział 20 nauczycieli z różnych zakątków Polski, uczestnicy łączyli się ze Szczecina, Czańca, Gdańska, Poznania oraz Bydgoszczy. Wszyscy byli członkami lub sympatykami Polskiego Stowarzyszenia Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta. Wydarzenie online zostało zorganizowane przez regionalną grupę stowarzyszenia z Bydgoszczy. Udział w wydarzeniu był bezpłatny, a jedynym warunkiem udziału była gotowość do pracy i do dzielenia się swoimi pomysłami. Można pomyśleć, że to niewielka grupa jak na ogólnopolskie wydarzenie, jednak siła i potencjał, jaki dało się odczuć podczas spotkania był ogromny. Efektem 3-dniowej pracy zespołu Fiszkowiska było ponad 100 fiszek autokorektywnych z zakresu edukacji polonistycznej oraz edukacji matematycznej na poziomie klas I-III. Każdy uczestnik wniósł swój pomysł, czas i pracę. Po zakończeniu wydarzenia organizatorzy utworzyli bank fiszek autokorektywnych gotowych do wydrukowania. Każdy z uczestników otrzymał dostęp do banku, który miejmy nadzieje powiększy swoje zasoby już na wiosnę. Fiszkowisko to pierwsze takie wydarzenie, w działalność grupy z Bydgoszczy ale miejmy nadzieje, że nie ostatnie. Wiosna już niedługo a razem z nią - roztopy. Ciepło nauczycieli i ich zapał do pracy już mobilizują organizatorów do kolejnych inicjatyw. A więc szykujcie wędki i złapcie kolejny niezły okaz w stawie pełnym siły współpracy!